

El Programa de policia tutor a les Illes Balears

Rafel Covas Femenia

RESUM

L'entrada en vigor de la LOGSE, l'any 1990, va portar canvis substancials al sistema educatiu, entre d'altres, la incorporació del primer cicle als instituts i la perllongació de l'ensenyament obligatori fins a setze anys. Aquests canvis, juntament amb els propis experimentats per la societat d'aquells moments, va portar al sistema educatiu nous problemes que requeriren noves solucions i la introducció de noves figures educatives. Fou en aquest context quan, l'any 2001, la directiva de l'IES Guillem Cifre de Colonya de Pollença es plantejà la possibilitat de demanar a la Policia Local una implicació amb l'institut més gran que la que s'havia tingut fins aleshores, limitada bàsicament a l'educació viària. A partir d'aquells moments es varen establir les bases del treball amb menors d'edat a través del Programa de policia tutor, el qual es va estendre a totes les Illes Balears.

RESUMEN

La entrada en vigor de la LOGSE en el año 1990 introdujo cambios substanciales en el sistema educativo, entre otros, la incorporación del primer ciclo en los institutos i la prolongación de la enseñanza obligatoria hasta los 16 años. Estos cambios, juntamente con los propios experimentados por la sociedad de aquellos momentos, aportaron al sistema educativo nuevos problemas que requirieron nuevas soluciones y la introducción de nuevas figuras educativas. Fue en aquel contexto cuando en el año 2001 la dirección del IES Guillem Cifre de Colonya de Pollença se planteó la posibilidad de solicitar a la policía local una mayor implicación con el instituto de la que había tenido hasta el momento, limitada básicamente a la educación vial. A partir de aquel momento se establecieron las bases del trabajo con menores de edad a través del Programa de policía tutor, el cual se extendió por todas las Illes Balears.

I. PREÀMBUL

Atesa la demanda de recursos que va fer l'any 2001 la direcció de l'IES Guillem Cifre de Colonya de Pollença a l'Ajuntament d'aquest municipi en relació amb diverses problemàtiques sorgides entre l'alumnat i el seu entorn, es dugueren a terme un seguit de reunions entre l'equip directiu del centre i la Policia Local de Pollença a fi d'elaborar un projecte de treball anomenat «policia tutor», de les quals va sorgir el primer esborrany de treball.

Tenint en compte que l'actuació en possibles conflictes de caire juvenil en l'entorn escolar podria donar lloc a situacions delicades, aquesta proposta de treball es va traslladar a la Comissió del Programa de Prevenció i Abordatge del conflicte Juvenil, a la reunió que va tenir lloc el 8 de gener de 2002.

En aquesta comissió es varen tractar els aspectes positius i negatius d'aquesta figura i es definiren uns objectius bàsics d'actuació, fent incís en el fet que la funció de la figura de policia tutor era molt delicada, alhora que es va assenyalar que seria molt difícil arribar a ser un professional neutral. A partir del mes de febrer de 2002 s'inicià en proves el primer Programa de policia tutor, amb un sol centre adscrit fins al mes de juny del mateix any, moment en què es va fer el balanç i es

va comprovar que els resultats havien estat molt positius. El curs següent, 2002-2003, s'estengué el programa a la resta de centres de secundària i primària del municipi, i posteriorment a altres ajuntaments, com el d'Alcúdia i el de sa Pobla.

D'altra banda, hem de reconèixer explícitament la tasca educativa de l'escola, inherent a la pròpia responsabilitat de tota la comunitat educativa. L'escola s'insereix en un entorn social que determina la realitat que l'envolta i les característiques pròpies de l'alumnat i de les famílies que hi participen. La tasca educativa dels nins, nines i dels joves en general no és responsabilitat exclusiva de l'àmbit escolar, sinó que és indispensable la feina del conjunt de la societat que conforma l'entorn escolar.

Per tant, la coordinació, la feina en xarxa dels diferents àmbits dels serveis públics d'educació, de salut, de serveis socials, de menors, de joventut, de policia local, etc., tant de l'àmbit autonòmic com de l'insular i del municipal es fa absolutament necessària.

Des d'aquest punt de vista de feina conjunta neix la possibilitat d'incorporar la figura del policia tutor o referent com un recurs més per atendre la problemàtica que envolta els joves, especialment a l'àmbit escolar.

Tal com s'ha destacat abans, el model dut a terme a Pollença té per objectiu resoldre la majoria de casos possibles mitjançant intervencions de mediació entre les famílies, amb els menors, amb el professorat, etc. Aquest fet ha donat com a resultat un gran nombre de casos resolts sense necessitat d'acudir a instàncies judicials, i sempre utilitzant de forma conjunta els recursos propis municipals, treballant en xarxa totes les àrees municipals competents amb menors, com ara els serveis socials, les àrees d'educació, de cultura, de joventut i de seguretat ciutadana. D'aquesta manera s'aconsegueix arribar a una entesa entre les parts i resoldre el conflicte. En moltes ocasions el que es necessita és un professional neutral entre els centres educatius i l'alumnat i les famílies per aconseguir arribar a un acord i resoldre una possible problemàtica.

2. FONAMENTS DE DRET

Els menors, pel simple fet de ser-ho, i per l'especial condició evolutiva de la seva personalitat, són mereixedors d'una protecció especial de la societat en general i dels organismes oficials competents en particular. La seva evolució i protecció assoleix àmbits essencials com la salut, l'educació, l'oci, el temps lliure, etc.

Un dels aspectes més importants del procés de socialització cap al camí de desenvolupament dels nostres menors és el marc normalitzat de convivència als centres educatius.

La transmissió de valors com la convivència, la tolerància i la solidaritat garanteixen un bon camí cap a una societat més justa i oberta.

En diferents ocasions, fets com l'absentisme escolar, el vandalisme, el consum d'alcohol, de substàncies tòxiques, les agressions, etc., producte de conductes antisocials, fan que es rompi el nucli del que

representa l'escola. Per tot això, aquests fets han de ser abordats no sols per la societat civil, sinó també per les administracions públiques competents.

La Constitució espanyola de 1978 obliga els poders públics a assegurar la protecció social, econòmica i jurídica dels menors de manera especial i efectiva. L'article 39 disposa que «els nens gaudiran de la protecció prevista en els acords internacionals que vetllen pels seus drets». També l'Estat espanyol va signar la Convenció relativa als drets dels infants a l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989 i la Carta Europea dels Drets del Nen aprovada pel Parlament Europeu (A3-0172/92), entre altres normatives nacionals i internacionals relacionades amb la protecció dels menors.

Quant a les normatives de responsabilitat penal dels menors, s'ha de tenir en compte la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, per la qual es modifica la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre.

Pel que fa a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, amb l'aprovació de la Llei orgànica 2/1983, de 25 de febrer, per la qual s'aprova l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, i amb la modificació i la reforma de l'Estatut d'autonomia amb la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, s'estableix, a l'article 30.13, que la comunitat autònoma té la competència exclusiva en matèria de joventut. Des d'aleshores s'han anat aprovant diferents normatives que afecten els menors, com ara la Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut, o la Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral de l'atenció i dels drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears.

Des de l'entrada en vigor i la posterior aplicació de la Llei orgànica general del sistema educatiu, de 3 de octubre de 1990 (LOGSE), i amb la incorporació dels cursos de 1r i 2n d'ESO als instituts d'educació secundària, amb alumnes de curta edat, les direccions dels centres han hagut d'anar incorporant noves mesures per evitar que aquests alumnes adoptin hàbits incorrectes i poc saludables, com el consum de tabac, d'alcohol i altres substàncies, o la sortida dels centres en horari lectiu. Per això, s'ha reduït la llibertat d'entrada, de sortida i de consum de tabac que tenien els antics alumnes de BUP i COU. Per evitar que aquests menors s'iniciïn en aquests mals costums, diferents instituts han incorporat dins els seus recursos de personal extern figures d'autoritat com el policia tutor o referent, el qual els ha ajudat a controlar els fets descrits, principalment entre els més petits.

3. ANTECEDENTS I TREBALLS PRELIMINARS

Amb data 20 de desembre de 2007, la Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia i la Conselleria d'Educació i Cultura signaren un protocol general de col·laboració per a la implantació i la coordinació del Programa de policia tutor als ajuntaments de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

La Direcció General d'Interior i la Direcció General d'Innovació i Formació del Professorat han assignat dos tècnics per dur a terme les funcions establertes al protocol de col·laboració. Entre aquestes funcions hi ha l'elaboració d'un protocol de treball homogeni i vàlid per a qualsevol ajuntament de les Illes Balears.

En relació amb el desplegament del Programa de policia tutor 2009-2010 que duen a terme la Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia i la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, pel qual s'han de debatre les funcions actuals dels policies tutors que treballen en els diferents ajuntaments d'aquesta comunitat autònoma i establir les futures funcions i objectius de treball, com el camp d'actuació d'aquests agents, s'ha creat un grup de tècnics amb representants dels diferents àmbits educatius, socials i judicials relacionats amb menors d'edat per establir les futures funcions bàsiques d'actuació dels policies tutors de la comunitat autònoma.

Els organismes oficials d'aquest grup de tècnics són la Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia, la Conselleria d'Educació i Cultura, la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració, l'Institut Mallorquí d'Afers Socials, la Fiscalia de Menors de Palma de Mallorca, representants de diferents equips directius de centres de primària i secundària, el Col·legi d'Educaores i Educadors Socials de les Illes Balears, el Col·legi Oficial de Diplomats i Diplomades en Treball Social i Assistents Socials de les Illes Balears, psicòlegs municipals, policies locals i la Universitat de les Illes Balears.

Els tècnics adscrits al present projecte d'ambdues conselleries han redactat informes de conflictivitat dels diferents centres d'educació secundària de les Illes Balears, orientant part d'aquesta conflictivitat a les funcions dels policies tutors. D'aquesta manera es donaran més recursos als centres docents per treballar aquesta problemàtica.

Després de debatre les funcions actuals i futures, així com les característiques dels policies tutors i referents que treballen en l'actualitat a les Illes Balears, el grup de tècnics col·laboradors ha consensuat la redacció del text següent:

4. MARC CONTEXTUAL

Funcions bàsiques de la Policia Local en matèria de menors d'edat

L'objectiu i la funció primordial que compleix la Policia Local és encarregar-se d'assegurar el benestar dels ciutadans defensant-ne la integritat i proporcionar seguretat i protecció; en aquest sentit, els menors són un dels sectors de població més vulnerable i desprotegit.

Les funcions generals d'actuació de la Policia Local, dins el marc normatiu de les seves competències relacionades amb la protecció de l'entorn escolar i la vigilància de les conductes de risc entre els menors d'edat dins el medi obert, són les següents:

- Vigilar l'exterior dels centres escolars, especialment a les hores d'entrada i sortida d'alumnes i en hores d'esplai. La funció en aquest cas és inicialment la prevenció de possibles fets delictius o la prevenció d'infraccions a la Llei orgànica 1/1992, i garantir la seguretat de tots els usuaris dels centres docents.
- Regular el trànsit a les hores d'entrada i sortida, amb la doble funció de garantir la seguretat viària, especialment entre els més petits, i detectar possibles fets il·legals en l'entorn escolar.

- Detectar i controlar els menors de 16 anys a la via pública en horari lectiu o els menors d'edat en els casos en què es trobin matriculats en centres educatius.
- Detectar i controlar les zones, els locals o els espais públics freqüentats per menors en què es puguin realitzar activitat il·lícites de consum d'alcohol o de substàncies tòxiques il·legals, o de qualsevol activitat de risc per als menors d'edat.
- Vigilar i controlar l'ús de sistemes de seguretat per a menors als turismes, motocicletes i ciclomotors.
- La Policia Local no sols intervé quan els fets ja s'han produït, sinó que té un paper important en la prevenció del maltractament infantil a través de la identificació de situacions de risc i la comunicació d'aquestes als serveis socials, la potenciació d'activitats comunitàries orientades a la prevenció i la participació de manera activa en aquestes activitats.

Definició de policia tutor

El policia tutor o referent és un membre de la Policia Local, amb formació específica, especialitzat a cooperar en la resolució de conflictes privats (Llei orgànica 2/1986, de 13 de març, de forces i cossos de seguretat, art. 53, apt. i) i en l'entorn escolar, assignat expressament a solucionar-los. És un col·laborador proper que facilita la resolució d'aquests problemes, incloses les conductes de risc relacionades amb menors dins el medi obert. És un policia local dedicat especialment a col·laborar amb el món educatiu i amb els professionals de l'àmbit social, sense perdre la condició d'agent de l'autoritat i tot el que representa.

Funcions dels policies tutors

El context de treball dels policies tutors en l'àmbit escolar

Una de les funcions principals dels policies tutors i referents són la protecció de l'entorn escolar i la resolució dels conflictes que puguin sorgir en aquest àmbit, juntament amb la resta de serveis que treballen amb menors d'edat. Els policies tutors són agents de la Policia Local especialitzats en la resolució de problemes que afectin els menors d'edat, i les seves característiques principals són la proximitat, la integració en l'entorn escolar i la mediació en aquells conflictes en què els menors són els protagonistes.

Actuacions en l'àmbit escolar

Les funcions específiques de treball dels policies tutors i referents, dins les competències del marc normatiu existent relacionades amb qualsevol conducta de risc entre els menors d'edat en l'àmbit escolar, són les següents:

- Actuar en cas d'absentisme escolar segons el protocol establert per la Conselleria d'Educació i Cultura.

- Detectar i actuar amb menors en edat escolar sense escolaritzar i informar els serveis socials d'atenció primària.
- Intervenir puntualment en l'àmbit escolar a petició dels centres afectats.
- Actuar amb la intervenció en fets delictius en l'àmbit escolar.
- Actuar a petició dels centres escolars en relació amb el consum de drogues tòxiques, substàncies estupefaents i psicotròpiques, segons la Llei orgànica 1/1992, de 21 de febrer, de protecció i seguretat ciutadana.
- Actuar a petició dels centres escolars en relació amb el consum de tabac dins els mateixos centres, segons la Llei 28/2005, de 26 de novembre, de mesures sanitàries davant el tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac.
- Reunir-se periòdicament i estar en contacte permanent amb els centres escolars i els serveis socials municipals o comunitaris per assegurar un bon traspàs d'informació entre les parts, i així garantir el treball en xarxa.
- Vigilar les conductes de risc i tenir especial atenció a l'assetjament escolar i als abusos sexuals a menors.
- Millorar la seguretat viària a les zones escolars, mitjançant informes a les àrees competents dels ajuntaments quant a senyalització i ordenació del trànsit.
- Els policies tutors o referents podran proposar a les direccions dels centres l'obtenció de les llistes d'alumnes per cursos de cada institut de secundària per treballar l'absentisme escolar, sempre que els pares signin el consentiment corresponent d'autorització de cessió de dades, d'acord amb la Llei 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.
- Assistir puntualment als consells escolars com a convidats, per informar o assessorar els participants en els casos en què es tractin temes competents dels agents de l'autoritat encarregats del programa de policia tutor o referent.
- Participar en activitats d'educació viària, amb una doble funció: la d'aprenentatge pel que fa als alumnes de les normes bàsiques de circulació i civisme i la d'apropament i de coneixement d'aquests agents respecte dels alumnes.
- Realitzar xerrades informatives, preventives i orientatives a les aules quant a temes d'interès general per als alumnes, com ara el coneixement de diferents normes, ordenances municipals, etc., sempre que puguin afectar els menors.
- Conèixer els manuals d'autoprotecció escolar i col·laborar amb els centres docents en la realització de simulacres d'evacuació, així com vetllar per al compliment de la normativa en

mesures de seguretat dels centres escolars (Decret 8/2004, de 23 de gener, i Reial decret 393/2007, de 23 de març).

El context de treball dels policies tutors en el medi obert

Com en l'àmbit escolar, l'atenció als menors d'edat és igual d'important en els diferents contextos que freqüenten, com ara el de l'oci, el lleure, etc. Per això els policies tutors i referents han de tenir una atenció especial en els àmbits que es presenten a continuació i que pertanyen al medi obert, sempre respectant el marc normatiu que afecta la Policia Local.

Actuacions en la via pública

- Vigilar i actuar en cas que els menors consumeixin alcohol a la via pública, segons les ordenances municipals de cada municipi.
- Actuar per consum i tinença de substàncies tòxiques, estupefaents i psicotròpiques en zones o espais públics pel que fa als menors (Llei orgànica 1/1992, art. 25). En els casos de venda o tràfic de drogues, es comunicarà la informació obtinguda a les forces i els cossos de seguretat de l'Estat perquè en facin un seguiment i investigació.
- Actuar per mendicitat exercida per menors i amb menors d'edat (Codi Penal, art. 232, i Codi Civil, art. 172).
- Actuar per prostitució exercida per menors i amb menors (Codi Penal, art. 189, i RD 1189/1982).
- Actuar per explotació laboral de menors (Llei 8/1980, de 10 de març, de l'Estatut dels treballadors).
- Localitzar menors a la via pública o en altres llocs en situació d'abandonament i desemparament i donar avís als serveis de protecció al menor dels consells insulars i als serveis socials municipals (Codi Civil, art. 172).
- Vigilar els mercats tradicionals locals, on poden trobar-se menors treballant o amb edat escolar obligatòria en els dies lectius.
- Actuar en els conflictes sorgits entre els menors d'edat i en les queixes veïnals per molèsties, vandalisme i altres fets comesos per aquests col·lectius, intentant sempre cercar solucions adequades per a la millora de la convivència entre tots els habitants del municipi. També és convenient conèixer les zones de reunió dels joves, així com fer un apropament dels policies tutors o referents cap als menors per intentar canviar la percepció que tenen els menors sobre els agents de l'autoritat.
- Detectar les situacions de risc que afectin els menors d'edat i realitzar els tràmits oportuns davant els serveis socials municipals i, en cas de necessitat, davant la Fiscalia de Menors. També és important informar els pares o tutors de les situacions o conductes de risc en què es vegin involucrats

directament o indirectament els seus fills en qualsevol intervenció policial rellevant o susceptible de risc, i orientar-los i assessorar-los pel que fa als recursos disponibles a aquest efecte.

Actuacions als locals i establiments públics

- L'accés dels menors al material de caire sexual no s'ha de poder fer sense la permissió del responsable del local o de l'establiment públic. Les zones en què s'exposa aquest tipus de material han d'estar degudament senyalitzades i prohibides als menors d'edat amb el cartell corresponent. Per això s'ha de vigilar i actuar en conseqüència quan no es compleixin aquestes circumstàncies i també quan el responsable del local no impedeixi aquest accés o el permeti per clara omissió (Llei 17/2006, art. 42; Llei orgànica 10/1995, Codi Penal, art. 186).
- Intervenir en matèria de consum i venda de begudes alcohòliques a menors (Llei orgànica 1/1992, art. 26, i Llei 16/2006, art. 44) i tabac (Llei 4/2005, art. 21) als locals i establiments públics, així com en l'accés a aquest locals.
- Informar els responsables dels locals i establiments públics a què tenen accés els menors d'edat de les normatives que afecten aquest col·lectiu i revisar que les condicions tècniques d'aquests locals estiguin adaptades a les normes vigents.
- Actuar per consum i tinença de substàncies tòxiques, estupefaents i psicotròpiques als locals o establiments públics, pel que fa als menors (Llei orgànica 1/1992, art. 25).

Actuacions en l'àmbit de les noves tecnologies

- Controlar, vigilar i prestar atenció a les víctimes menors d'edat relacionades amb les noves tecnologies de comunicació, com ara Internet o telèfons mòbils. Visitar els espais de comunicació freqüentats a la xarxa per menors, revisar continguts relacionats amb els municipis de competència de cada policia tutor o referent, i posar en coneixement de les autoritats competents els fets que puguin ser constitutius d'infraccions en qualsevol normativa existent.

Actuacions en matèria de medi ambient

- Impulsar campanyes als centres escolars relacionades amb temes que afectin el medi ambient, com l'ús de la bicicleta, el respecte a la natura i als animals, el civisme al carrer o les normes de reciclatge.

El treball en xarxa

Definició de treball en xarxa

El treball en xarxa entre els policies tutors o referents i els diferents serveis que treballen amb els menors d'edat és de gran importància, ja que l'èxit del programa està en el treball conjunt en què s'articulen les accions necessàries per mantenir i fomentar les relacions entre el personal del món educatiu, social, policial i judicial.

L'èxit del programa rau en la suma de tots els esforços possibles en matèria de menors d'edat, els quals condueixen a la unitat d'acció i a la consecució de bons resultats en la millora de la protecció dels més vulnerables, és a dir, dels joves, el futur de la nostra comunitat.

També la Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia habilitarà un espai virtual a la intranet del sistema informàtic d'intercomunicació, coordinació i gestió dels cossos de Policia Local de les Illes Balears que permetrà als agents l'intercanvi d'informació i d'experiències, així com nous procediments d'actuació i normativa actualitzada relativa al treball que es desenvolupa.

Coordinació policial

- Assabentar-se de totes les actuacions realitzades per la Policia Local en general al llarg de la jornada de treball que puguin afectar els menors d'edat. Aquesta informació pot ser d'interès per als policies tutors o referents en els casos en què facin treballs de seguiment o existeixin diligències obertes que afectin aquests menors. També treballar coordinadament amb altres cossos de Policia Local en relació amb actuacions amb menors d'edat entre diferents municipis.
- Treballar en relació al protocol de col·laboració entre les forces i els cossos de seguretat de l'Estat i els cossos de la Policia Local per abordar els problemes de seguretat ciutadana relacionats amb la joventut (Acord entre el Ministeri de l'Interior i la FEMP de data 27 de febrer de 2007).
- Treballar coordinadament i en cooperació amb la resta de forces i cossos de seguretat de l'Estat, a través del Pla director per a la convivència i millora de la seguretat escolar (instruccions 3/2007 i 9/2009 de la Secretaria d'Estat de Seguretat del Ministeri de l'Interior).
- Treballar en relació amb l'acord marc de col·laboració en matèria d'educació per a la millora de la seguretat, signat entre el Ministeri de l'Interior i el Ministeri d'Educació i Ciència de data 18 de desembre de 2006.

Coordinació judicial

- Col·laborar en l'execució de mesures judicials emeses a menors.
- Gestionar o conèixer tots els documents emesos pels jutjats i tramitats a les dependències de la Policia Local relacionats amb els menors d'edat.
- Controlar els menors i les famílies amb mesures judicials per absentisme i no escolarització.
- Conèixer les ordres de protecció existents de víctimes menors d'edat davant les ordres d'allunyament dels seus agressors.
- Notificar a la Fiscalia de Menors totes les conductes tipificades com a delictes o faltes al Codi Penal comeses per menors, o les situacions de risc en què es vegin involucrats infants o joves.

- Actuar en casos de menors desapareguts dels seus domicilis o de centres de reforma o protecció, especialment en les primeres hores d'haver conegut els fets, i abans de la possible fuga del municipi de competència.
- Rebre, els policies tutors i referents, les ordres de vigilància de menors amb mesures judicials de permanència de caps de setmana als seus domicilis.

Coordinació en l'àmbit sociofamiliar

- Notificar les actuacions per maltractament a menors al Registre Unificat de Maltractament Infantil (RUMI) de la Direcció General de Menors i Família.
- Treballar coordinadament amb tots els serveis dels ajuntaments que fan feina amb els menors d'edat de forma directa, com ara les àrees de joventut, per conèixer les activitats que realitzen, i mantenir-hi un contacte permanent. També és important mantenir relacions amb altres entitats i organismes d'altres administracions relacionades amb els joves i els menors d'edat.
- Realitzar campanyes als centres escolars relacionades amb la violència de gènere, domèstica, i el respecte a les diferents races i cultures que conviuen a la nostra societat.
- Tenir relació i contactes amb els serveis sanitaris dels municipis per poder detectar casos de maltractaments o abusos a menors.
- Prestar una atenció especial als discapacitats, a les persones grans i als més vulnerables, així com dur a terme xerrades informatives en centres de discapacitats i de persones grans sobre educació viària i altres temes d'interès.

Coordinació amb els serveis socials comunitaris

- Treballar coordinadament amb els serveis socials comunitaris de forma directa en totes les intervencions relacionades amb menors d'edat.
- Participar periòdicament en reunions de treball entre els policies tutors i referents i els equips de serveis socials.
- Participar de forma específica en els projectes d'intervenció individual que ho requereixin, així com realitzar notificacions urgents, seguiment d'activitats de risc, acompanyaments i altres accions previstes en els plans d'intervenció de serveis socials.
- Acompanyar treballadors i treballadores i educadors i educadores socials per complir les seves funcions, sempre que sigui necessària la presència dels policies tutors i referents. També es faran acompanyaments de menors d'edat mitjançant les sol·licituds dels serveis socials i amb l'autorització prèvia dels pares o tutors.

- Dur a terme, conjuntament amb els serveis socials, programes i projectes d'intervenció per abordar situacions de risc i altres que afectin els menors d'edat.

Administracions i entitats participants en aquest projecte

- Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia
- Conselleria d'Educació i Cultura
- Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració
- Fiscalia de Menors de Palma
- Institut Mallorquí d'Afers Socials del Consell de Mallorca
- Representant del professorat d'educació primària i secundària
- Col·legi d'Educaadores i Educadors Socials de les Illes Balears
- Col·legi Oficial de Diplomats i Diplomades en Treball Social i Assistents Socials de les Illes Balears
- Representants de policies locals
- Universitat de les Illes Balears
- Escola Balear d'Administració Pública
- Psicòlegs municipals

5. MEMÒRIA D'ACTUACIONS DELS POLICIES TUTORS DE LES ILLES BALEARS

Curs 2008-2009

Les xifres

Els policies tutors que operen a les Illes Balears han protagonitzat durant el darrer curs escolar un total de **2.160 actuacions** relacionades amb les seves atribucions, la majoria de les quals varen tenir a veure amb l'**absentisme escolar esporàdic**, que representa el **32,27%** del total.

Actuacions en conflictes (bregues, enfrontaments, etc.) o relacionades amb substàncies tòxiques, delictes i faltes, i problemes de trànsit, entre d'altres, completen la feina que aquests agents han dut a terme durant el curs escolar.

Pel que fa al resum d'activitat, els policies tutors de Balears han pres part en 444 actuacions relacionades amb conflictes escolars, 205 amb substàncies tòxiques i estupefaents, 176 amb delictes i faltes, 41 amb problemes del trànsit i 436 amb altres situacions.

• Total actuacions	2.160
• Absentisme escolar	858
○ Alumnes fora del centre en horari lectiu	697
○ Absentisme crònic i intermitent (42 hores d'absència a l'any sense justificar)	161

• Actuacions en conflictes	444
○ Bregues i amenaces entre alumnes	100
○ Enfrontament alumnes/professors	28
○ Distorsió de persones al voltant dels centres	200
○ Entrada de persones alienes als centres	116
• Substàncies tòxiques	205
○ Consum de tabac en llocs prohibits	131
Dins els centres	
○ Consum de substàncies tòxiques	22
○ Venda de substàncies	0
Al voltant dels centres	
○ Consum de substàncies	49
○ Venda de substàncies	3
• Delictes i faltes	176
○ Danys a vehicles estacionats	20
○ Danys a edificis i a les seves instal·lacions	38
○ Robatoris i furtos dins els centres	80
○ Assetjament escolar	38
• Problemes circulatoris i accidents de circulació	41
• Altres actuacions	436

Pel que fa a l'**educació viària** –impartida per policies tutors i no tutors–, durant el curs s'han dut a terme **1.462 hores d'activitat**, de les quals s'han beneficiat **19.223 alumnes** a tot l'arxipèlag. Circuits amb bicicleta, xerrades a les aules, circuits a peu i patrulles escolars han estat algunes de les activitats realitzades dins aquest programa.

Quant a la **vigilància exterior dels centres educatius**, els policies locals (tutors i no tutors) han fet un total de **40.134** vigilàncies, desglossades de la manera següent: 19.425 durant les entrades a escola, 18.130 durant les sortides i 2.579 durant l'esplai.

Finalment, s'han fet actuacions amb menors fora de l'àmbit escolar. Entre aquestes, informes, atestats judicials, zones d'oci nocturn (*botellón*, locals...), treball conjunt amb els serveis socials, seguiment de mesures judicials, treballs conjunts amb els departaments de menors i família del Govern i els consells insulars, denúncies administratives i actuacions en l'àmbit de les noves tecnologies.

Implantació del policia tutor

Al llarg del curs 2008-2009 un total de **148** centres educatius que apleguen **43.097 alumnes** s'han beneficiat de la figura del policia tutor.

• Total de centres educatius amb Programa de policia tutor	148
• Centres d'educació infantil i primària	102
• Centres de secundària i batxillerat	37
• Centres de formació professional/mòduls	9
• Total d'alumnes	43.097
• Alumnes d'educació infantil i primària	27.483
• Alumnes de secundària i batxillerat	14.279
• Alumnes de formació professional/mòduls	1.335
-
- Municipis amb policia tutor a Mallorca. Curs 2008-2009
 - Alcúdia
 - Campos
 - Capdepera
 - Felanitx
 - Lluçmajor
 - Marratxí
 - Muro
 - Pollença
 - Sa Pobla
 - Sóller
 - Son Servera

 - Municipis amb policia tutor a Eivissa. Curs 2008-2009
 - Eivissa
 - Sant Antoni
 - Santa Eulària

 - Municipis amb policia tutor a Menorca. Curs 2008-2009
 - Ciutadella

6. MEMÒRIA D'ACTUACIONS DELS POLICIESTUTORS D'EIVISSA I FORMENTERA

Curs 2009-2010

Les xifres

Els policies tutors varen fer 1.276 actuacions en matèria de menors a les Pitiüses durant el passat curs.

La majoria d'aquestes intervencions tingueren a veure amb l'absentisme escolar i situacions relacionades amb la seguretat ciutadana

Els policies tutors que operen a les Pitiüses han protagonitzat durant el darrer curs escolar un total de **1.276 actuacions** relacionades amb les seves atribucions, la majoria de les quals varen tenir a

veure amb l'**absentisme escolar esporàdic**, que representa el **30,10%** del total. Són dades de la *Segona memòria del policia tutor*, elaborada per l'Institut de Seguretat Pública de les Illes Balears (ISPIB), que serà presentada pròximament.

Actuacions en seguretat ciutadana (bregues, enfrontaments, etc.) o relacionades amb substàncies tòxiques, delictes i faltes, i problemes de trànsit, entre d'altres, completen la feina que aquests agents han dut a terme durant el curs escolar i que es recull a les xifres de la memòria d'activitat.

Pel que fa al resum d'activitat, els policies tutors de les Pitiüses han pres part en 384 actuacions relacionades amb absentisme escolar, que representen el 30,10% del total, 40, amb substàncies tòxiques (3,10%), 347, amb seguretat ciutadana (27,20%), 36, amb aspectes penals (2,80%), i 469, amb menors fora de l'àmbit escolar (36,80%).

• Total d'actuacions	1.276
• Absentisme escolar	384
○ Alumnes fora del centre en horari lectiu	353
○ Absentisme crònic i intermitent	31
• Substàncies tòxiques	40
○ Consum i tinença de substàncies il·legals al voltant del centre	24
○ Tràfic al voltant del centre	1
○ Consum de tabac en llocs prohibits	15
• Seguretat ciutadana	347
○ Actuacions per conflictes entre alumnes	36
○ Enfrontaments d'alumnes amb professors	8
○ Distorsió de persones alienes dins i fora dels centres	45
○ Identificació de persones sospitoses al voltant dels centres	169
• Actuacions de caire penal	36
○ Delictes i faltes penals en l'àmbit escolar	5
○ Robatoris i furts en l'àmbit escolar	7
○ Assetjament escolar	9
• Actuacions amb menors fora de l'àmbit escolar	469
○ Informes a la Fiscalia de Menors	14
○ Informes al Servei de Protecció al Menor	11
○ Informes als serveis socials municipals	122
○ Actes I/1992 LOPSC	16
○ Actes per ordenances municipals	59
○ Identificacions de persones sospitoses	213

Pel que fa a l'**educació viària** –mpartida per policies tutors i no tutors–, durant el curs passat s'han dut a terme **2.051 hores d'activitat**, de les quals s'han beneficiat **5.567 alumnes**. Circuits amb bicicleta, xerrades a les aules, circuits a peu i patrulles escolars han estat algunes de les activitats realitzades en aquest programa.

Implantació del policia tutor

Al llarg del curs 2009-2010 un total de **44** centres educatius, que apleguen **14.892 alumnes**, s'han beneficiat de la figura del policia tutor:

- Total de centres educatius amb Programa de policia tutor **44**
- Centres d'educació infantil i primària **36**
- Centres de secundària i batxillerat **8**
- Total alumnes **14.892**
- Alumnes d'educació infantil i primària **9.770**
- Alumnes de secundària i batxillerat **5.122**

- Municipis amb policia tutor a Eivissa
 - Eivissa
 - Sant Antoni
 - Santa Eulària
 - Sant Joan

- Municipis amb policia tutor a Formentera
 - Sant Francesc de Formentera

7. MEMÒRIA D'ACTUACIONS DELS POLICIES TUTORS DE MENORCA

Curs 2009-2010

Les xifres

Els policies tutors varen fer 531 actuacions en matèria de menors a Menorca durant el passat curs.

La majoria d'aquestes intervencions tingueren a veure amb absentisme escolar i situacions relacionades amb la seguretat ciutadana.

Els policies tutors que operen a Menorca han protagonitzat durant el darrer curs escolar un total de **531 actuacions** relacionades amb les seves atribucions, la majoria de les quals varen tenir a veure amb l'**absentisme escolar esporàdic**, que representa el **41,44%** del total. Són dades de la *Segona memòria del policia tutor* elaborada per l'Institut de Seguretat Pública de les Illes Balears (ISPIB), que serà presentada pròximament.

Actuacions en seguretat ciutadana (bregues, enfrontaments, etc.) o relacionades amb substàncies tòxiques, delictes i faltes, i problemes de trànsit, entre d'altres, completen la feina que aquests agents han dut a terme durant el curs escolar i que es recull a les xifres de la memòria d'activitat.

Pel que fa al resum d'activitat, els policies tutors de Menorca han pres part en 220 actuacions relacionades amb absentisme escolar, que representen el 41,44% del total), 39, amb substàncies tòxiques (7,35%), 54, amb seguretat ciutadana (10,16 %), 21, de caire penal (3,95 %), i 197 amb menors fora de l'àmbit escolar (37,10%).

• Total actuacions	533
• Absentisme escolar	220
○ Alumnes fora del centre en horari lectiu	197
○ Absentisme crònic i intermitent	23
• Substàncies tòxiques	39
○ Consum i tinença de substàncies il·legals al voltant del centre	29
○ Tràfic al voltant del centre	1
○ Consum i tinença de substàncies il·legals dins el recinte escolar	9
• Seguretat ciutadana	54
○ Actuacions per conflictes entre alumnes	8
○ Enfrontaments d'alumnes amb professors	5
○ Distorsió de persones alienes dins i fora dels centres	2
○ Identificació de persones sospitoses al voltant dels centres	25
• Actuacions de caire penal	21
○ Delictes i faltes penals en l'àmbit escolar	9
○ Robatoris i furtus en l'àmbit escolar	9
○ Assetjament escolar	3
• Actuacions amb menors fora de l'àmbit escolar	197
○ Informes a la Fiscalia de Menors	12
○ Informes al Servei de Protecció al Menor	11
○ Informes als serveis socials municipals	31
○ Actes I/1992 LOPSC	16
○ Actes per ordenances municipals	4
○ Identificacions de persones sospitoses	96
○ Atestats judicials	26

Pel que fa a l'**educació viària** –impartida per policies tutors i no tutors– durant el curs passat s'han dut a terme **122 hores d'activitat**, de les quals s'han beneficiat **1.258 alumnes**. Circuits amb bicicleta, xerrades a les aules, circuits a peu i patrulles escolars han estat algunes de les activitats realitzades en aquest programa.

Implantació del policia tutor

Al llarg del curs 2009-2010 un total de **21** centres educatius, que apleguen **6.506 alumnes**, s'han beneficiat de la figura del policia tutor.

• Total de centres educatius amb Programa de policia tutor	21
• Centres d'educació infantil i primària	17
• Centres de secundària i batxillerat	4
• Total alumnes	6.506
• Alumnes d'educació infantil i primària	4.330
• Alumnes de secundària i batxillerat	2.176

En aquests moments un total de **4 municipis** de Menorca disposen de policies tutors, i els ajuntaments de dos més estan estudiant la implantació d'aquesta figura.

- Municipis amb policia tutor a Menorca
 - Alaior
 - Ciutadella
 - Ferreries
 - Es Mercadal

8. MEMÒRIA D'ACTUACIONS DELS POLICIES TUTORS DE MALLORCA

Curs 2009-2010

Els policies tutors van fer 1.534 actuacions en matèria de menors a l'illa de Mallorca. La majoria d'aquestes intervencions tengueren a veure amb l'absentisme escolar i en situacions relacionades amb la seguretat ciutadana.

Els policies tutors que operen a l'illa de Mallorca protagonitzaren al llarg del darrer curs escolar un total de **1.534 actuacions** relacionades amb les seves atribucions, la majoria de les quals varen tenir a veure amb l'**absentisme escolar** en les seves distintes modalitats, que representaren el **18,45%** del total. Són dades de la segona Memòria del Policia Tutor elaborada per l'Institut de Seguretat Pública de les Illes Balears (ISPIB).

Actuacions en seguretat ciutadana (bregues, enfrontaments, etc.) o relacionades amb substàncies tòxiques, delictes i faltes, i problemes de trànsit, entre d'altres, completen la feina que aquests agents dugueren a terme durant el curs escolar i que es recull en les xifres de la Memòria d'activitats.

Pel que fa al resum d'activitats, els policies tutors de Mallorca prengueren part en 283 actuacions relacionades amb l'absentisme escolar, que representa el 18,45% del total, 85 actuacions amb matèria de substàncies tòxiques (5,54%), 384 amb la seguretat ciutadana (25,03%), 240 de caire penal (15,65%) i 542 amb menors fora de l'àmbit escolar (35,33%).

- **Total actuacions** **1.534**

ACTUACIONS MÉS DESTACADES

- **Absentisme escolar** **283**
 - Alumnes fora del centre en horari lectiu 228
 - Absentisme crònic i intermitent 55
- **Substàncies tòxiques** **85**
 - Consum i tinença de substàncies il·legals al voltant dels centres 47
 - Tràfic al voltant del centre 1
 - Consum de tabac dins centres escolars 7
 - Consum i tinença de substàncies il·legals dins dels centres escolars 24
 - Tràfic dins dels centres escolars 6
- **Seguretat ciutadana** **384**
 - Actuacions per conflictes entre alumnes 93
 - Enfrontaments d'alumnes amb professors 13
 - Actuacions amb alumnes expulsats 75
 - Distorsió de persones alienes dins i fora dels centres 77
 - Identificació de persones sospitoses als voltants dels centres 64
- **Actuacions de caire penal** **240**
 - Delictes i faltes penals en l'àmbit escolar 69
 - Robatoris i furtos en l'àmbit escolar 69
 - Assetjament escolar 13
 - Danys a vehicles i instal·lacions dels centres 22
- **Actuacions amb menors fora de l'àmbit escolar** **542**
 - Informes a Fiscalia de Menors 68
 - Informes al Servei de Protecció al Menor 59
 - Informes als Serveis Socials municipals 124
 - Actes I/1992LOPSC 34
 - Atestats judicials 83
 - Identificacions de persones sospitoses: 53

Pel que fa a l'**educació viària**, -impartida per policies tutors i no tutors- durant el curs passat es dugueren a terme **1.007 hores d'activitat** de les quals es beneficiaren **12.480 alumnes**. Circuits amb bicicleta, xerrades dins les aules, circuits a peu i patrullers escolars foren algunes de les activitats realitzades dins aquests programes.

Implantació del policia tutor a Mallorca

Al llarg del curs 2009/2010 un total de **79** centres educatius (públics) que apleguen **25.606 alumnes** es beneficiaren de la figura del policia tutor.

• Total centres educatius amb programa Policia Tutor	79
• Centres d'educació infantil i primària	60
• Centres de secundària i batxillerat	19
• Total alumnes	25.606
• Alumnes d'educació infantil i primària	15.775
• Alumnes de secundària i batxillerat	9.831

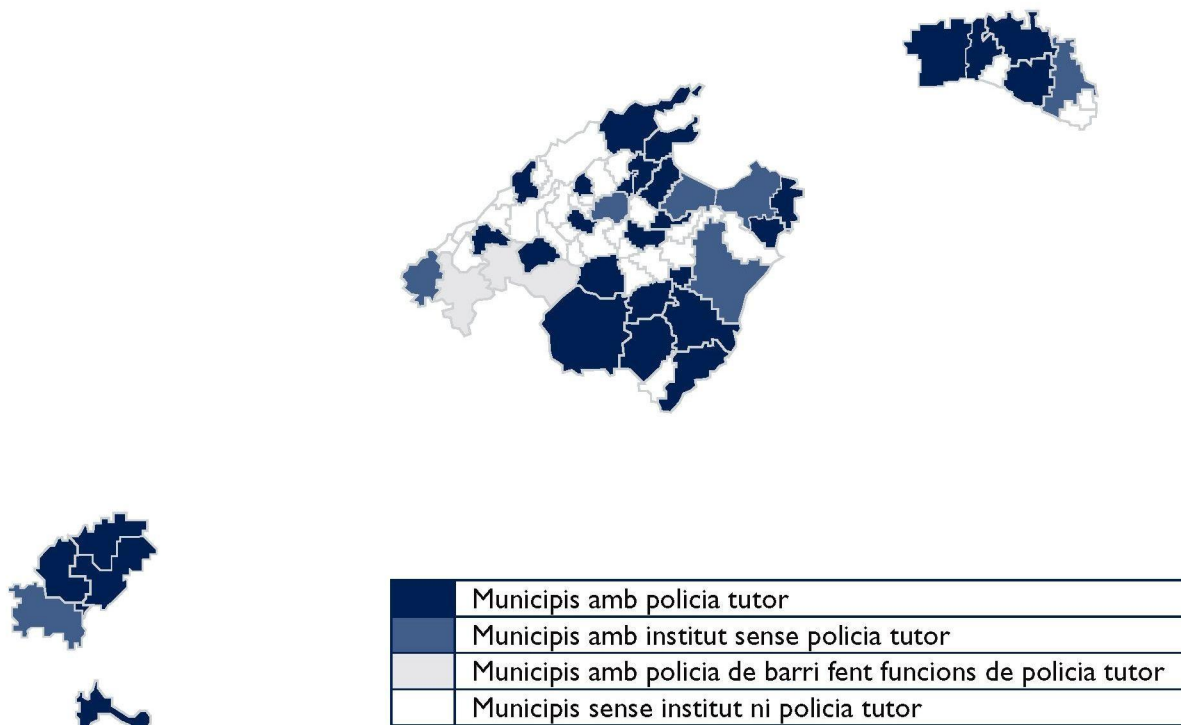
Els municipis participants en el programa de Policia Tutor al llar del curs 2009-2010 foren 13 en tot Mallorca, essent aquests:

- Municipis amb policia tutor a Mallorca
 - Alcúdia
 - Algaida
 - Campos
 - Felanitx
 - Lluçmajor
 - Marratxí
 - Muro
 - Pollença
 - Sa Pobla
 - Sóller
 - Son Servera
 - Santanyí
 - Vilafranca de Bonany

EVOLUCIÓ DELS MUNICIPIS AMB LA IMPLANTACIÓ DE PROGRAMES DE POLICIA TUTOR		
Curs escolar	Municipis amb PT	Evolució %
2007-2008 i anteriors	14	42%
2008-2009	20	61%
2009-2010	23	70%
2010-2011	33	79%

- Nombre de municipis amb IES a les Illes Balears: 33.
- Els percentatges estan calculats en relació amb els municipis amb IES.

9. MAPA D'IMPLANTACIÓ DE PROGRAMES DE POLICIA TUTOR. SETEMBRE DE 2010

10. COMPARATIVA I EVOLUCIÓ DE LES INCIDÈNCIES DINS LA TASCA DELS POLICIES TUTORS DE LES ILLES BALEARS

Per part de l'Institut de Seguretat Pública de les Illes Balears, el qual ha elaborat les memòries d'actuacions presentades, ha realitzat una comparativa entre la memòria d'actuacions dels policies tutors dels diferents municipis de Balears del curs 2008-2009 i del curs 2009-2010. Comparant les actuacions dels mateixos municipis que comptaren amb el programa de Policia Tutor al llarg del curs 2008-09 i les actuacions realitzades al llarg del curs 2009-10 pels mateixos policies tutors, s'ha pogut constatar una disminució molt important de les seves actuacions i incidències, amb una reducció d'un **51,50 %** amb les seves accions dins l'àmbit escolar.

Amb xifres exactes, al llarg del curs 2008-09 es realitzaren 2.034 actuacions dins l'àmbit escolar, en front de les 986 del curs 2009-10. Aquesta disminució d'actuacions és més notòria amb els diferents casos d'absentisme escolar en les diferents modalitats, especialment amb la localització d'alumnes fora dels centres docents en horari lectiu. També és notori la disminució de les actuacions per consum i tinença de substàncies il·legals a l'entorn escolar, així com el consum de tabac dins els recintes escolars. Les distorsions de persones alienes als centres escolars també han disminuït de manera important en relació a la comparativa entre les dues memòries d'actuacions presentades.

Aquestes xifres reflecteixen la disminució de les incidències i actuacions, especialment les compreses en els exteriors dels centres escolars i a la via pública, competència bàsica de la policia local.